

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea“ sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola. (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armoma, Astra, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Bândăna, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz), Cassa de păstrare, (Mercuria), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteșana, Codreana, Comuna, Concordia, (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dundreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgeșana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișorul, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavoșdia), Isvorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligeșiana, Lipovana, Lucașfăruș, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Cormiareva), Murășiana, Murășianul, Nădișcana, Negoiul, Nera, Noiana, Oleana, Oraviciana, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcâdate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Racoșana, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Ilva-mare), Riureana (Cap. Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săsesc), Selăgeana, Sentinela, Șercățana, Silvania, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnavăneana, Țibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sânămărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărăndeană, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

„SOLIDARITATEA“, asociațiune de institute financiare, ca însoțire în Sibiiu.

BCU CONVOCARE. library Cluj

În conformitate cu dispozițiunile §-ului 39 din statute, se convoacă prin aceasta

a IV-a adunare generală ordinară

a asociațiunii institutelor financiare ca însoțire „SOLIDARITATEA“

și anume la *Caransebeș*, pe *sina de Duminecă, 16 Iunie n. 1912* la oarele 10 a. m. în sala hotelului *Lichtneckert* pe lângă următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Numirea unui notar, a doi scrutinători și a doi bărbați de încredere.
3. Raportul direcțiunii, bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghiere.
4. Deciziune asupra bilanțului, întrebuintării profitului și votarea absolutului.
5. Propunerile direcțiunii cu privire la numirea revizorilor-experti și la modificarea taxelor de revizuire.
6. Alegerea a trei membri în direcțiune.
7. Alegerea comitetului de supraveghiere.
8. Inchiderea adunării.

Sibiiu, la 12 Maiu 1912.

Parteniu Cosma,
prezidentul „Solidarității“.

Notă Conform §-ului 36 al statutelor, în adunarea generală fiecare membru are atâtea voturi câte cvote fundamentale posedă, cu acea obsevare, că mai multe ca 10 voturi nu poate exercită nimeni. Voturile se exercită prin plenipotențiați.

O replică.

Primum dela dl Ioan I. Lăpădatu, directorul general a „Băncii generale de asigurare“ și-rele de mai jos, ca replică la articolul nostru apărut în numărul ultim. Iată ce ne scrie și ne cere să publicăm dl Lăpădatu:

Stimate Domnule Redactor!

În numărul ultim al revistei Dv. văd cu surprindere, că Vă ocupați și de unele din normele, de cari sunt condus în activitatea mea de slujbaş al „Băncii generale de asigurare“ și accentuați că principiul meu ar fi: cu cine ai să trăiești, să nu te strici nici odată.

E drept, că cu o ocazie — în decursul unei convorbiri — am zis aceasta, dar aș fi dureros atins, dacă s'ar da cuvintelor mele un înțeles vulgar. Tocmai de aceia țin să mă explic și să Vă rog a crede, că vorbele de mai sus nu le-am rostit niciodată în înțelesul — ce pare a reeși din expunerile Dv. — că pentru a produce afaceri pe seama „Băncii de asigurare“, m'ași simți obligat să menajez ori și ce și pe ori și cine. Nu. Eu îmi dau perfect seamă, că la noi sunt multe — foarte multe — de obiectat și îndreptat în ce privește felul cum ne înțelegem, știm sau vrem să ne îndeplinim datorințele față de instituțiunile noastre de obște. Am însă credința, că o îndreptare nu poate să urmeze decât numai prin disciplinarea vieții sociale, care — la rândul său, iarăș nu se poate face decât numai pornind și lucrând cu binele. Societatea noastră pare că e prea tânără decât să lase să i-se facă lecții energice, ca cele ce le credeți Dv. de necesare. Cu astfel de procedee — după mine — mai mult o întărităm și îi dăm pretext să se simtă și mai dispenzată față de sprijinul, ce-l datorește cauzelor noastre publice, sprijin care adeseori — în împrejurările noastre în cari trăim — devine chestie de virtute. Având deci credința, că cu binele și cu tratamentul delicat se pot produce rezultate mai sigure, Vă rog să credeți că prin procedura indicată ocazional de mine: a nu te strică cu cei ce ai să trăiești, nu intenționez alta, decât să nu dau anză nimănu — poate mulți abia

așteaptă — să pretexteze din cauza mea indiferență față de instituțiunea la care servesc. Acesta îmi e scopul și dacă m'aș fi gândit vre-odată că niște cuvinte spuse în toiu unei discuții, îmi vor fi luate drept principiu, aș fi căutat să fiu mai lămurit și aș fi declarat că principiul meu este: „suaviter in modo, fortiter in re“, *) o normă de care — am dat dovadă în activitatea mea de până acum — am căutat să mă și țin.

Să nu credeți însă, Domnule Redactor, că nu-mi dau seama și nu simțesc greutatea, ce le întimpinăm și vom mai întâmpina și că nu ași fi convins că procedura, ce o urmez este cu mult mai grea și cere mai multă abnegație ca ori și care alta. În decursul activității mele am adeseori astfel de decepții, cari — dacă n'aș fi, precum sunt — ar trebui să mă facă să mă revolt și să acuz, până chiar și pe aceia, cari în opinia noastră publică ocupă locurile cele mai alese. N'am făcut'o și de sigur n'am să o fac niciodată. Din două motive. Întâiu, pentru că decepțiile mele nu arareri sunt recompensate de încrederea și bunăvoința acelor, cari, fără pretenția de a fi trâmbițați în lume, ne dau bucuros sprijinul lor, și al doilea pentru că cum am spus mai sus, am credință neștrămutată, că societatea noastră, oamenii noștri, se vor schimba. Căci e cu neputință ca silințele — multe-puține — ce se depun din partea, celor ce lucrează azi la întreprinderea noastră, să rămână neresplătite și ca oamenii noștri îndată-ce vor înțelege rostul afacerilor de asigurare și problemele băncii ce au fondat, să nu se simtă îndemnați a se grupa în jurul ei. Susțin aceasta pe baza propriilor mele experiențe. Pe ori unde am umblat și am avut prilej să lămuresc acele doctrine false și prejudiții, ce mai în toate părțile stăpânesc în materie de asigurări, oamenii încep a se schimba. Se formează cu încetul convingerea, care singură poate garanta succesul noii noastre instituțiuni și care trebuie să stabilească, că afacerile de asigurări sunt cele mai elementare trebuințe a unei societăți de cultură și nici decum gesturi de grație a acelor, pe cari soarta i-a provăzut cu prea mare belșug. Gândul că

*) „Domol în procedere, tare în fapte“.

vom ajunge odată la această stare ideală ne dă putere să stăruim în procedura noastră, de a lucra și a nu cârți și nici a plânge. Și dacă Dv. Domnule Redactor, credeți că procedura noastră nu duce la scop și sunteți de părere că prin procedurile, ce urmați ne puteți fi de un folos mai mare, faceți cum aflați de bine. Noi din parte-ne ne vom urmări calea și dacă va fi să ne întâlnim vreodată la aceeaș țintă, veți avea deplina noastră recunoștință. Până atunci însă nu cereți a nimici de tot, aceea veche sentință susținută de toți timpii: Quot capita, tot sententiae. *)

Sibiiu, la 12 Mai 1912.

Cu toată stima:

Ioan I. Lăpădatu

Luăm act de explicările dlui Lăpădatu. Prin ele nu se infirmă, ci din contră se confirmă cele susținute de noi. Anume că Banca noastră de asigurare nu are pretutindena și la toți factorii noștri chemați acel sprijin larg, ce cu drept cuvânt și-l poate reclama, ca una din cele mai importante așezăminte economice și naționale, ce avem. A releva și a combate indiferentismul constatat, a fost scopul nostru. și așa fiind, să continuăm a-l combate cu stăruință și în viitor, fiecare în felul său, doar vom reuși, dacă nu a stârpi, cel puțin a micșora răul — în sus, ca și în jos.

Cooperatiya românească în Ungaria.

Cele mai vechi urme de cooperatie românească le întâlnim în Ardeal. Până la anii 1870 însă aceste începuturi erau adăpostite, lipsite de concepția cooperatiei, în „Bruderlada” băieșilor din Munții-Apuseni și în „Țaurile” meseriașilor români din Hunedoara, din țara Hațegului și în societatea levantină a negustorilor dela Brașov.

Atât așanumitele „Bruderlada”, cât și „Țaurile” în partea lor cooperativă aveau numai caracterul ajutorării în caz de infirmitate ori caz de moarte a vreunui dintre membri, așa că aceste începuturi se mărgineau aproape numai la rolul, ce-l au azi Reuniunile de înmormântare și de binefacere.

O acțiune conștientă de cooperatie românească s'a pornit numai pe la anii 1870. Din frământările acestor ani însă nu s'a desprins lămurit calea cooperatiei, ci mai mult nizuința înfrățirii și strănerii capitalilor bănești păzite cu multă grijă pe funduri de lăzi împănate. Necesitatea unui centru prin care să se satisfacă măcar în parte trebuințele de credit ale neamului nostru, a fost agitată mai mult prin fericitul Visarion Roman.

*) „Câți oameni, atâtea păreri”.

Sprijinite aceste nizuințe de cei mai de seamă bărbați ai neamului, la 14 Martie 1872 s'a înființat în Sibiiu primul nostru institut financiar „Albina” în scopul „să ofere economizătorului de florini puțini, ca și capitalistului, înlocare asigurată și să promită și economului sărguitor dela țară și din cetate o mijlocire binecuvântată”. (Rugămintea pentru aprobarea statutelor institutului „Albina” către ministrul Szlavay cu datul de 3 Noemvrie 1870).

Înființarea institutului financiar „Albina”, oricât de paradoxal s'ar părea pentru ceice n'au avut prilejul să cunoască nizuințele, cari a pornit acțiunea, a avut la temelie întreg complexul spiritului cooperativ, așa cum putea fi înțeles pe-atunci.

În actele de înființare ale institutului „Albina”, găsim primele probe că ideile cooperative au influențat și au preocupat munca economică a frunțașilor gândirii românești deja de pe la anii 1870.

Mai mult. Inițiatorii „Albinei” au fost convinși, că numai prin cooperative pot duce la izbândă steagul muncii economice, pe care cu atât idealism și cu atât altruism l-au ridicat. Drept dovadă servească următoarele rânduri, ce le scoatem din „Rugămintea pentru aprobarea statutelor „Albinei”:

„Ca mijloc pentru ajungerea scopului său, institutul va înființa în tot locul, unde există condițiunile recerute, *reuniuni de credit*, cu garanță solidară a participanților după cercuri arondate și le va susține prin sprijinirea sa morală și materială. Aceste reuniuni nu numai vor avea problema de a lucra de sine în cuprinsul lor, prin adunarea de suma mici și prefacerea lor în împrumute simple, ci ele vor fi peste tot chemate de a mijloci comerțului băncii cu poporul țaran, acolo unde lipsesc protocoalele funduare, ele vor fi organele de supraveghiere ale institutului și în tot locul vor avea a procura informațiuni exacte și sigure în privința creditului persoanelor” etc. Și apoi: „Din care cauză, la darea împrumutelor simple (Vorschüsse) mai mari, cum și a împrumuturilor ipototecare, se va cere totdeauna și opiniunea respectivelor reuniuni”.

Se explică apoi rolul, ce-l are banca în regularea creditului și a numărării eventual grămadit și în ridicarea rentabilității capitalului disponibil, ca să fixeze convingerea: toate aceste se pot ajunge prin unirea reuniunilor de credit”.

În conformitate cu principiile fixate și prin prospectul de fondare „Albina” în primii ani de activitate a înființat 17 *reuniuni de credit* și anume în: Sibiiu, Săcădate, Fofeldea, Mercurea, Marpod, Cut, Săsăuș, Țichindeal, Scorei, Nucet, în Ardeal și: în Chisățau, St.-Nicolau-mare, Susani, Orșova, Timișoara, Lugoj, și Oravița în părțile bănățene și ungurene. Mai târziu toate aceste 17 tovărășii au fost unite și fuzionate în următoarele șase: Sibiiu, Lugoj, Timișoara, Oravița, St.-Nicolau-mare și Orșova.

Lipsa de cooperatori înțelegători ai acestei munci, heterogenitatea de interese, responsabilitatea nelimitată, în o vreme de absolută nepătrundere a spiritului cooperativ, ce lipsea de altcum poate și la centru, au fost unele din principalele motive, că „Albina” la 4 Aprilie 1874 s'a găsit necesită să decidă desființarea tuturor Reuniunilor de credit, încheiând această activitate la 20 Martie 1875, când a desființat ultima Reuniune, pe cea din Sibiiu.

Pentru cooperatiya română, această încercare pentru moment nereușită, a fost hotărâtoare în munca noastră economică — cel puțin ca formă și pe urmă ici coala și ca fond.

Roadele bogate cu care „Ablina“ documentă importanța muncii economice, ce o săvârșește, ca societate pe acții de o parte și de altă parte eșecul primelor organizații — ca *tovărășii*, fatal au îndrumat concentrarea muncii noastre economice în cadrele societăților pe acții, cari cu programul lor larg de muncă au fost indicate pentru centre geografice, pentru orașe. În organizația noastră economică, ce-și are azi expresie în băncile românești, satele noastre au rămas la rolul de izvor de clientelă, căci întreaga activitatea noastră cooperativă e scoasă din formă ei originală, e schimbată în societăți acționare cu muncă orășenească, atunci când puterea noastră e la sate și în orașe noi suntem mai mult numeri, decât factori hotărâtori.

Din această curioasă și originală prefacere avem situația de azi, în care găsim argumente puternice și pro și contra, când se pune în discuție chestia: dacă băncile noastre pot sau nu pot fi considerate drept cooperative, nu de formă, ci după felul cum sunt alcătuite prin însuflețire și prin largul altruism, ce și-l iau ca argument — la înființare.

Fapt e că nu s'a înființat încă nici o singură bancă românească exclusiv pe temelii comerciale. Toate și-au argumentat necesitatea alcătuirii prin promisiunea că intră în serviciul binelui obștesc și al altruismului, cu temei în dragostea de neam.

Nesuccesele primelor *tovărășii* românești a îndrumat acțiunea noastră economică înspre forma societăților pe acții de obicei cu sediul la orașe.

Din anii 1870—1880 abia ne-au rămas două *tovărășii*: „Aurora“ dela Năsăud înființată la 1873 și Societatea de împrumut și păstrare din Feldru, înființată la 1878.

A doua bancă românească „Furnica“ dela Făgăraș înființată la 1883 a abandonat pe deantregul „mijlocul de lucrare“, Reuniunile de credit și a fost alcătuită ca societate pe acții.

Săliștenii au fost mai curajoși și la 1884 au înființat „Cassa de păstrare“ ca *reuniune*, care deși începută cu capitale foarte modeste, azi lucrează cu active de aproape 3 milioane cor., și și-a asigurat loc de frunte între băncile românești.

În anul următor s'au mai înființat *tovărășii* în Iiva-mare, Deva, Perșani și Borgo-Prund.

Au urmat apoi zece ani pe deantregul lipsiți de orice alcătuire cooperativă. În acest deceniu (1885—1895) cooperația română în Ardeal, an cu an și-a fărâmat justificarea în ochii aceloră, cari cred că o organizație economică e satisfăcută prin alcătuirii financiare prin cari *mijlocirea* orașelor primează *producția* satelor.

Fatalitatea a voit, ca tocmai în acest deceniu de decadentă cooperativă, să se ivească și să prindă la noi teren niziunța alcătuirii de cooperative de consum, cea mai avansată muncă cooperativă. Sub influența timpului aproape toate aceste „consumuri“ au fost alcătuite capitalist, ca societăți pe acții la orașe și nu ca *tovărășii* satești. La 1892 s'a alcătuit în acest fel „Consumul din Blaj“, căruia i-a urmat cel din Făget, Dej, Sibiu, Bistrița etc.

Acest al doilea prilej de nesucces a mai izbit încă odată cooperația românească, paralizându-o pe alți 10 ani.

În acești 10 ani de nouă înfrângere, singură „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“ a trudit să desfașure și să țină steagul *tovărășii*lor. La 1895 fie-iertatul Dr. Aurel Brote a tradus informațiile date de T. W. Raiffeisen pentru alcătuirea

de *tovărășii* sistem Raiffeisen. Până la apariția acestei traduceri și după aceea „Reuniunea agricolă“ a întreținut o vie agitație cooperativă, a cărei rezultate sunt cele 23 însoțiri de credit sistem Raiffeisen, înființate în comune din comitatul Sibiiului și în mare parte financiarizate și controlate de „Cassa de păstrare Reuniune“ — din Săliște.

Abia după treizeci de ani, dela 1875—1905, s'a putut observa o conștientă revenire în urma căreia, cu tot numărul covârșitor al înființatelor societăți pe acții s'a regulat agitația mai vie pentru împrietenirea poporului nostru cu cooperația, trecută prin o boală atât de îndelungată.

Greutățile trecutului, încetul cu încetul au fost prevalat de nădejde în viitor și cooperația zi cu zi și-a înmulțit modesta tabără a devotaților sprijinitori. Agitația s'a întetit și în toate ținuturile noastre se ridică sfios câte-o modestă *tovărășie*, de data asta în pământ roditor — la sate.

Rând pe rând fruntașii gândirii românești admit și se pătrund de importantul rol, ce le revine cooperativei. După particulari se mișcă organizațiile de seamă Asociațiunea, „Solidaritatea“ băncilor, Consistoarele se înșirue cu încredere între patronii și sprijinitorii cooperației.

În același timp, la sate se agită și se lucrează cu mult zel pentru înființarea de *tovărășii*. Așa, că azi avem în total 147 *tovărășii*, în afară de băncile și societățile acționare.

Dintre aceste *tovărășii* sunt:

69 *tovărășii* de credit;

34 *tovărășii* de consum și valorizare;

1 *tovărășie* de asigurarea vitelor și

43 alte soiuri de *tovărășii* (lăptării, *tovărășii* comunale, *tovărășii* pentru mașini agricole, obștii, *tovărășii* pentru prelucrarea lemnului și câteva de pășunat etc.).

Întreagă această muncă cooperativă însă e mai mult la voia întâmplării, căci îi lipsește orice organizare, orice îndrumare și conducere unitară. În această situație ne găsește darul princiar al marelui Vasile Stroescu, adâncul cunoscător al lipselor noastre și în urmăre generosul sprijinitor al cooperației, chemată în organizarea economică a fiecărui neam, să fie primul mijloc în lupta economică.

(Hunedoara).

Vasile C. Osvadă.

Dela „Banca Generală de asigurare“.

Solicitați din mai multe părți de a ține publicul nostru în continuu în curent cu lucrările băncii noastre de asigurare, venim astăzi să raportăm despre aface, rile de pe luna trecută.

În secția asigurărilor contra daunelor de foc, în luna April „Banca generală de asigurare“ a emis 393 de polițe, pentru valori asigurate de peste un milion de coroane și cu un incasso de K 3.898.93. În asemănare cu luna precedentă — Martie — rezultatul arată oarecare reducere. Cauza e a se căuta în sărbătorile Paștilor, când aproape 10 zile organele externe n'au putut lucra atât de intensiv, în bransa asigurărilor de foc.

În secția asigurărilor de viață însă rezultatul lunei April este cu mult mai favorabil ca cel de pe Martie. În April au intrat cu totul 67 de oferte în sumă de K 286.000— și s'au emis 50 de polițe în suma de K 250.000— cu un incasso anual de K 10.181.90.

Peste tot în decursul celor patru luni din anul curent s'au emis în ramura asigurărilor contra focului 1475 de polițe pentru valori asigurate de aproape 6 milioane și cu incasso de aproape K 16.000. Iar în ramura asigurărilor de viață au intrat 187 de oferte pentru sume de asigurat de K 849.700 — și s'au emis deja 123 de polițe asupra unui capital de K 566.200 și cu un incasso anual de K 24.226.42.

Ca monumente mai însemnate din luna April amintim:

1. „Sebeșana“ institut de credit și economii, societate pe acții în *Caransebeș*, având în vedere că fondul ei de pensii — după prevederile omenestii — nu va putea suporta decât numai în parte pensiunile funcționarilor săi, le-a asigurat acestora și câte un capital de câte K 10.000 așa încât numiții funcționari — la timpul său — pe lângă pensiile, ce le vor compete, vor mai primi și capitalele, ce li s'au asigurat. E — fără îndoială — un lucru bun acesta și practic. Prin el se desieagă o problemă de importanță pentru viitorul funcționarilor noștri de bancă, un motiv care ne va îndemna să revenim cât mai curând asupra acestei chestiuni, reclamate cu insistență de multe din băncile noastre românești.

2. „Insoțirea de credit din Apoldul-mic“ (com. Sibiiului) dându-și sama de folosul cel mare al asigurărilor contra daunelor de foc, s'a decis să asigure la banca noastră supraedificatele tuturor membrilor ei. În aceasta însoțire sunt membrii aproape toți proprietarii din comună și astfel asigurarea va cuprinde — cu puține excepțiuni — comuna întreagă. E o idee bună aceasta pentru că oamenii devin cu toții asigurați și premiile le plătește însoțirea din profitul ce-l realizează. Ar fi de dorit ca exemplul dat de însoțirea din Apoldul-mic să afle răsunet și în alte părți.

3. Ca un memento amintim hotărîrea direcțiunii dela „Vatra“ din Cluj, în ce privește sprijinirea „Băncii de asigurare“. Anume nu numai că a îndatorat pe directorul ei și pe funcționari să dea tot sprijinul lor băncii noastre de asigurare, ci membrii direcțiunii au luat angajamentul, ca cât mai curând să treacă cu asigurările realităților lor la banca românească. Procedura aceasta ar trebui să fie urmată în toate părțile.

4. Lucrările de organizare s'au continuat în părțile centrale și nordice ale Transilvaniei, înființându-se agenturi în *Blaj*, *Sebeșul-săsesc*, *Huedin*, *Gherla Dej*, *Bistrița*, *Năsăud* și *Beclean*, în legătură cu băncile românești din aceste localități.

5. Cu 1 Maiu a. c. s'a activat *agentura principală din Arad* pusă sub conducerea dlui *Anastasiu Demian*, un vechiu și probat funcționar de asigurare. Agentura s'a instalat, nefiind deocamdată loc în edificiul „Victoriei“, în strada *Lázár Vilmos Nr. 2*. Aceasta agentură își extinde activitatea asupra părților ungurene și — deocamdată — și bănățene.

6. Direcțiunea „Băncii generale de asigurare“ a adresat zilele acestea tuturor preoților și învățătorilor români un circular, prin care le aduce la cunoștință felul de lucrare al „Băncii generale de asigurare“ și-i roagă să o sprijinească în activitatea ei.

Cazuri nouă de uzură.

În nici un comerț nu se află atâtea cazuri de uzură ca în comerțul de cereale. În acest comerț atât vânzătorul detailist, cât și cumpărătorul engrosist

pot abuză de împrejurările extraordinare ale consumentului sau ale producătorului, ca să tragă dobânzi neîndatinate, contribuind astfel la ruina comitenților constrânși a face legături periculoase. Unele procese, înainte de 15 ani, în confinanul militar dela Dunăre, ne-au dat dovezi clasice, că în comerțul de cereale pe termen, producătorii pot ajunge în situații foarte critice, având a plăti diferențe oribile.

În timpul din urmă astfel de abnormități comerciale au început se dispară, însă în locul lor se înrădăcinează alte apucături comerciale, cari constituie uzură cu urmări favorabile pentru producător și periculoase pentru comercianții de cereale, adică, se creiază situații chiar contrare celor cunoscute până acum.

Cu prilejul unui faliment, a cărui proces criminal e încă în curs, s'a descoperit că comerciantul falimentat a contractat cumpărări și vânzări mari de cereale, fiind bine tras pe sfoară de producătorii vânzătorii. Aceștia fiind oameni dintre cei cu stare materială mai bună, nu-și vindeau produsele lor decât cu o lună sau două înainte de noua recoltă, folosind astfel ocaziunea de a ajunge prețuri exorbitante, iar comerciantul având vânzări pe termen sau voind a face transporturi cu ori ce preț, numai așa putea cumpără marfa dela producătorii, dacă primea marfa în lunile de iarnă, adică când greutatea cerealelor e mai mare, legându-l pe comerciant a le plăti prețul marfei în luna lui Mai cu un minimum de preț fix și cu un plus de preț în caz când prețurile pieței sau a bursei sunt mai mari ca prețul fix.

Pentru mai bună orientare a contractării acestor afaceri aducem două exemple.

Oarecare producător dă în Decembrie 100 kg. porumb cu K 16.— la 100 kg. per 1 Mai, cu condițiunea că dacă la acest termen prețul de piață va fi mai mare, atunci comerciantul va plăti vânzătorului prețul de piață minus 40 fileri la 100 kg. Vânzătorul însă e îndreptățit a cere prețul ori și când și mai târziu de 1 Mai tot în aceste condițiuni. Producătorul a primit la conto anticipație de K 2 la 100 kg.

La 1 Mai prețul de piață a fost K 19.—, deci producătorul dacă a cerut lichidarea contractării, a primit de 100 kg. K 18.60. Luând în considerare că comerciantul are spese de înmagazinare, cale, interese după anticipație etc. cel puțin K 1.— de majă, îl costează aceasta K 19.60 și presupunând că comerciantul a vândut marfa în Ianuarie pe termenul de Mai cu K 17.— per 100 kg. rezultă pentru acesta o pierdere de K 2.60 la 100 kg. adică mai bine de 13%. Dacă comerciantul respectiv contractează neinterupt astfel de afaceri, în scurt timp poate pierde întreg capitalul de exploatare.

Aceste probabilități de pierdere sunt cu mult mai dese, fiindcă numai în puțini ani se pot face conjuncturi de productivități continentale, cari influențează scăderea prețurilor de primăvară. Dar chiar când se întâmplă aceasta, comerciantul poate fi și mai bine

sedus. Să facem socoteala cu alt exemplu, potrivit de altcum pentru anii trecuți.

Comerciantul cumpără și primește îndată în Decembrie porumb cu prețul de K 10.— à 100 kg. cu termen de plată la 1 Mai. Prețul la 1 Mai e K 8.—. La lichidare comerciantul plătește maza cu K 10, la care mai adăugând și spesele de înmagazinare, cale, interese după anticipație etc., costează maza K 11.— și astfel rezultă o pierdere de peste 27%, în caz când comerciantul a ținut marfa până vor fi prețuri mai bune.

Comerciantul, care a lucrat astfel a trebuit să devină insolvent, pierzând o avere colosală, iar clienții sei, cari ani de rândul făcuseră bune afaceri cu el, au cerut concurs și l-au improcusuat. Ce sfârșit va avea acest proces, unic în felul său, se va vedea în scurt timp.

Vedem din exemplele mai sus arătate, că comerciantul de cereale trebuie să aibă multă precauțiune, fiindcă nici un comerț nu e expus la atâtea conjuncturi și eventualități ca comerțul de cereale.

Satul-nou.

P. Stoica.

Un echo.

„Românul“ din Arad, după ce a publicat interviewul, ce i-l-a acordat P. S. Sa Domnul Episcop Ioan Papp în cunoscuta chestie a „Băncii gen. de asigurare“, interview la care am răspuns în numărul nostru trecut, revine asupra acestei chestiuni și mărturisește că deslușirile date de P. S. Sa n'au avut darul de a-l liniști.

Continuă apoi cum urmează:

Căci oricât recunoaștem îndreptățirea preocupării P. S. Sale pentru interesele materiale ale diecezei sale și oricât chibzuim de mult asupra favorului oferit de banca străină în comparație cu cea românească, totuși nu ne putem ascunde gândul, că P. S. Sa și consistorul ar fi putut să procedă în chestiunea aceasta cu mai mare bunăvoință față de institutul românesc și ar fi fost posibil să se afle soluția fericită, ca însași banca românească să asigure diecezei avantajele primite dela cea străină.

P. S. Sa și consistorul nu trebuie să uite, că dieceza este compusă din Români și că Români aceștia susțin atât pe P. S. Sa, care la nici un caz nu va putea să fie episcop la unguri ori la jidovi, cât și pe toți funcționarii diecezani, cari — așa credem — sunt Români și au fără îndoială mai multă tragere de inimă pentru o instituțiune românească, decât pentru una jidovească. Eparhioții români ai P. S. Sale au trebuit să primească numai cu mare durere știrea, că P. S. Sa a ținut să bruscheze „Banca generală de asigurare“, care este românească și sunt cu toții de credința, că precum dâșii aduc mari jerfe pentru dieceză, din jertfele acestea se cuvine a se împărtași în asemenea

cazuri înainte de toate iarăși numai instituțiunile românești, nu cele jidovești.

P. S. S. greșește amar, când crede, — cum atât de des se exprimă, — că chestiile acestea sunt chestii de „popularitate“, zicând, că dâșul nu ahtiază la popularitate. Popularitate va să zică iubirea poporului și iubirea aceasta este un tezaur neprețuit, pe care omul cu gânduri bune îl poate valoră în chipul cel mai binefăcător pentru scopurile cele mai nobile ale unui neam. „Ale tale dintru ale tale“ auzim răsunând la altarele noastre. Așteptăm deci, ca din ale credințioșilor români, iarăși numai români să fie împărtașiți.

Ar fi dureros pentru noi, dacă ar trebui să ne convingem că P. S. Sa episcopul Aradului de fapt nu vânează popularitatea românilor, dar cu atât mai mult vânează pe cea a jidovilor și a dușmanilor neamului nostru.

Noi am dori, ca arhieriei noastre să râvnească într'adevăr iubirea poporului, ca și poporul să-i poată iubi pe dâșii, căci numai din iubire adevărată pot să răsară faptele mari și lucrurile cele bune.

Să sperăm că de aici înainte atât publicul român, cât și mai ales factorii noștri ecleziastici, a căror pildă este atât de mult ascultată de popor, nu vor mai da naștere la asemenea surprize.

SOCIETĂȚI COMERCIALE ȘI FINANCIARE.

„Banca Carpaților“ soc. anonimă în București. Această noua bancă românească din capitala României, fondată în cea mai mare parte de acționarii „Muntelui de pietate“ cu un capital de Lei 1.000.000 deplin vărsat, și-a început activitatea în zilele trecute.

Consiliul de administrație al noiei bănci se compune din următorii domni:

Președinte: Ioan Grădișteanu, fost ministru, mare proprietar; vicepreședinte: Parteniu Cosma, directorul executiv al „Albinei“ Sibiu; Membrii: C. Alexandresko, fost deputat, mare proprietar; Dr. C. Diaconovich, director general al „Muntelui de Pietate“; Dr. I. Meșianu, mare proprietar; V. Morțun, fost ministru, mare proprietar; Dr. C. Radulescu, mare proprietar; Dr. Oct. Russu, avocat; C. Steriu, bancher și N. Xenopol, avocat, fost senator și deputat.

Comitetul de direcțiune se compune din domni membrii ai Consiliului ds administrație Dr. C. Diaconovich, C. Steriu și N. Xenopol. Șef al contabilității este dl Ioan Garoiu, iar șef de birou dl M. Genovitz.

„Banca Carpaților“ își are birourile în Palatul „Muntelui de pietate“, în Strada Sf. Ionică Nr. 9 și băncile noastre, cari au daraveri comerciale în București sau în orice altă localitate din România se pot adresa cu toată încrederea la ea, numele ilustre, ce ni le arată lista de mai sus a consiliului de administrație, oferind cea mai deplină garanție a solidității acestei întreprinderi.

„*Plugarul*“, însoțire economică-comercială în Blaj și-a încheiat bilanțul anului prim de gestiune, pe timpul dela 9 Septembrie până la 31 Decembrie a. t., cu active de K 50 477.88, cu un venit brut de K 3,520 13 și un profit net de K 125.75. Capitalul de cote este de K 37,021.33, și între active figurează Lemne cu K 32,648.36 și Cereale cu K 2,903.52. În fine Debitori cu K 13,401.82.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea

Sibiu, 16 Maiu 1912.

Evenimentul cel mai însemnat petrecut dela ultimul nostru raport săptămânal încoace în piața internațională de bani este reducerea etalonului oficial la Banca Angliei dela $3\frac{1}{2}\%$ la 3% . Altădată reducerea aceasta eră signalul pentru reducerea etalonului și la celelalte bănci de emisiune, și peste tot un semn de îmbunătățire a situației pieței de bani. De astădată efectul acesta întârzie. În Berlin din contră discontul privat s'a urcat dela $3\frac{3}{4}\%$ la 4% ; numai în Paris banii sunt ceva mai ieftini și discontul privat cotează $3\frac{1}{8}\%$.

În piața internă de bani situația devine din zi în zi mai critică. Ofertele lipsesc total și discontul este în creștere. În Viena discontul privat, pentru cambii de prima bonitate a fost de $4\frac{1}{2}\%$. În Budapesta după bonitate și durată $4\frac{3}{4}\%$ — 6% și peste 6% .

De o reducere a etalonului oficial între astfel de împrejurări nu poate fi vorba în timp apropiat.

Jurisdicțiune.

Deciziuni curiale.

Dreptul de atacare al acționarului. Curia reg. prin sentința sa Nr. 402/911 dela 12 Februarie 1912 a enunțat, că o hotărîre a adunării generale nu poate fi atacată din partea acționarului, care și-a dat concursul la aducerea acelei hotărîri.

CRONICA.

Oarele de cassă la „Albina“ — Centrala în Sibiu se țin cu începere de Luni, 20 crt., și până la alte dispoziții, dela 7 dimineața până la 12 $\frac{1}{2}$ d. a.

Adunarea generală a „Solidarității“ se va ține, conform „Convocării“ publicate în fruntea numărului nostru prezent, *Duminecă, la 16 Iunie a. c. în Caransebeș.*

Tot pe ziua aceea se va convoca și o nouă conferință a revizorilor noștri experți. Invitările și raportul special se vor expedia la adresa revizorilor în zilele

proxime. Ar fi de dorit ca instituttele noastre de bani, în sensul apelului, ce l-au primit deja dela biroul „Solidarității“ să înlesnească revizorilor noștri experți participarea la conferința proiectată, delegându-i după posibilitate pe ei ca reprezentanți ai lor la adunarea generală.

În legătură cu aceasta amintim, că comitetul aranșator instituit de cele două bănci ale noastre din Caransebeș se va îngriji și de distracții pe seama oaspeților lor din prilejul adunării generale a însoțirii noastre. Se proiectează o excursiune la Băile Herculane, Orșova, Ada—Kaleh, eventual la T. Severin sau cu vaporul la Buziaș.

Sumar.

Convocare. — O replică. — Cooperația românească în Ungaria — Dela „Banca gen. de asigurare“. — Cazuri nouă de uzură. — Un echo. — Societăți comerciale și financiare: „Banca Carpaților“, anonimă în București, „Plugarul“, însoțire economică-comercială în Blaj. — Revista financiară: Situațiunea. — Jurisdicțiune: Deciziuni curiale. — Cronică: Oarele de cassă la „Albina“, Adunarea generală a „Solidarității“.

Invitare

la

Serbările comemorative,

cari vor avea loc din prilejul aniversării centenarului nașterii lui *George Barițiu*. Luni în 14/27 Mai a doua zi de Rosalii la Brașov.

PROGRAM:

I. Luni la orele 10 a. m. parastas solemn, în memoria lui *George Barițiu*, oficiat în biserica Sf. Nicolae din Brașov. Cântările de parastas vor fi executate de corul mixt al bisericii Sf. Nicolae sub conducerea dlui G. Dima.

II. Luni după amiază la orele 6 în sala Redutei orașenești festival comemorativ:

- Cuvânt de deschidere rostit de *Dr. V. Nițescu*.
- Coruri executate de reuniunea rom. de cântări sub conducerea măiestrului *G. Dima*.
- Conferință despre *George Barițiu de Silvestru Moldovan*.
- Declamațiuni: a) de *Mărioara G. Dima*, b) de *Aurel P. Bănuțiu*.

Intrarea la festival: Balcon 3 cor. 50 fil., Fotel 3 cor. Parchet I. 2 cor. Parchet II. 1 cor. 60 fil. Galerie 1 cor. 20 fil. Loc de stat 1 cor. Studenții 50 bani.

Venitul curat este destinat pentru fondul ziarștilor.

III. Luni seara după festival cină comună în localitățile Redutei.

Tot în ziua comemorării lui *George Barițiu* se vor întruni la Brașov reprezentanții presei române.

La aceste serbări comemorative invităm cu toată onoarea publicul român din Brașov și împrejurime.

Redacțiunea ziarului

„*Gazeta Transilvaniei*“.

„LUMINA“, institut de credit și economii societate
pe acții în Sibiu.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **director executiv** la institutul de credit și economii „Lumina“ în Sibiu prin aceasta se publică concurs cu termenul până la *31 Mai st. n. a. c.*

Emolumentele se stabilesc prin învoială având petenții să și-le precizeze în petiția de concurs.

Dela recurenți se cere:

Cualificație superioară, praxă de bancă, caracter integru, aptitudinile necesare de a putea reprezenta institutul și cunoștința în vorbă și scris pe lângă limba română, a limbei maghiare și germâne.

Cei cu praxă mai îndelungată vor fi preferiți.

Din ședința plenară a direcțiunii ținută la 2 Mai 1912.

2-3

Direcțiunea.

„CĂMPIANA“, institut de credit și economii, societate
pe acții în Mociu.

CONCURS.

„Câmpiana“, institut de credit și economii în Mociu (Mocs, Kolozsmegye) publică concurs pentru postul de **contabil** devenit vacant, pe lângă următoarea remunerație: K 2000—salariu, K 400—bani de cvartir, tantiemă statutară, și drept de pensie conform statutelor de pensie.

Dela reflectanți se recere să fie absolvenți de școala comercială, să poseadă afară de limba română și cea maghiară și să știe conduce independent toate agendele băncii.

Cererile sunt a se înainta direcțiunii până la 20 Mai st. n. iar postul e de ocupat îndată după alegerea sau mai târziu în 15 Iunie a. c.

Mociu, la 24 Aprilie 1912.

3-3

Direcțiunea.

Depozit românesc

de pian și armoniuri în Sibiu.

Piane și pianine, din cele mai bune fabrici se pot procura cu prețuri foarte moderate la

Timotei Popovici,

profesor de muzică.

Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 7 etajul I.

„TĂRNĂVEANA“, institut de credit și economii, soc.
pe acții, în Sighișoara.

CONCURS.

Prin aceasta se publică concurs pentru ocuparea unui post de **practicant** la institutul „Târnăveana“ din Sighișoara.

Dotația este de K 100 lunar.

După serviciu corăspunzător de un an, respectivul va fi definitivat.

Concurenții trebuie să dovedească absolvirea vreunei școli comerciale, purtarea morală bună și eventual praxa de până acum.

Postul se poate ocupa până la 1 Iulie ori când.

1-

Știința conturilor

sau

Contabilitatea în partidă dublă

de

I. C. Panțu,

profesor la Școala superioară de comerț din Brașov

Ediția II revăzută și completată, 8° mare
I—VIII + 323 pagini.

Editura Librăriei Ciurcu din Brașov.

Se poate comanda și prin administrația „Revistei
Economice“ cu prețul de K 4.—.

Drepturile, datorințele și răspunderea

membrilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și răspunderea

comitetului de supraveghere

de

Alfred Kormos.

directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiu sau la Librăria arhidiecezană din Sibiu cea dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă cu prețul de K 1.50.